

VĚČNĚ MLADÝ MACURA A JEHO DOBA

V následující volné tribuně se ještě jednou vácíme k prekursorské monografii Vladimíra N. Proutníka: *Macura und seine Zeit /Akademie-Verlag, Berlin 1991/*, která rozbouřila dosud klidnou hladinu našeho literárního života a rozdělila kulturní obecenstvo na několik nemilosrdně se potírajících táborů. Jediný, kdo se zahalil do tajemného mlčení a sáironickým úsměškem shlíží na vášně, rozvířené kolem své osoby a doby, je Macura sám. Na konečné slovo z úst nejpovolanejších, které by učinilo přítrž lavinovitě se šířícím sporům, zacházejícím pohříchu až k trapným insinuacím osobním, tedy naše veřejnost dosud čeká. red.

+

Je zajímavé, že bludaření v historii literární se drží úporněji než kde jinde. Můžeš takový blud tisíckrát vyvrátit, tisíckrát rozcupovat a vyhodit po větru oknem, a on se ti vrátí oprášen a čerstvě zalátán opět dveřmi s neomalenou samozřejmostí. Až si budu někdy pořizovat kartotéku notorických bludařů, značka -jhl- v ní určitě chybět nebude.

Již před hodnou dobou jsem poukázal na vědeckou inkompetenci, ba prolhanost knihy Proutníkovy. V dějinách macurovského bádání stěží najdeme něco tak dutého a současně tak okázale namyšleného. K osobě V.N.Proutníka se zde nehodlám vracet, protože - jak známo - archeologie se provozuje zhusta na smetištích. Šifře -jhl- zřejmě

nebrání elementární požadavek vkusu, aby se jeho spisu dovo-
lávala jako pramene málem autentického. Povídkovou tvorbu Ma-
curovou jsem už jednou vymezil s dostatek jasně. Jako výsostný
fakt literární proto nezaslouží, aby byla probírána "à clef".
Paní -jhl- se tváří, jako by ženskou postavu "Výtahu" znala
lépe než sám autor. Aťsi, ukazuje nám přímo nevídané vysvědče-
ní o svém vzdělání. Pokladničku macurovského bádání však bez-
cennými knoflíky zaplňovat nebudeme.

O to víc mne zaráží, jak je zacházeno s postavou Petra
Šislera, která má na rozdíl od ostatních svůj skutečný protěj-
šek. Nemusím zdůrazňovat, jak vážný a hluboký byl už tenkrát
vztah Vladimíra Macury k nynějšímu řediteli naší čelné literár-
něvědné instituce. Jejich přátelství se datuje od doby, která
je skryta pohledům -jhl- a o níž se ve spisu V. N. Proutníka
sotva dočte. Macura rozhodně nemínil vylíčit řed. dr. Šislera
jako "nemožného fracka v modrém umohousaném sáčku", nýbrž uká-
zat jeho mravní převahu nad nejistým docentem, převahu člověka,
který dokáže jednou v budoucnosti kormidlovat badatelská úsilí
v celé šíři naší literární historie, macurovskou nevyjímaje.

Z vlastní zkušenosti mohu doložit, že Macura svěřil teh-
dy mladému Petru Šislerovi redakci dvou čísel Krčského běsa.
Netřeba zdůrazňovat, že obě čísla patřila k nejzdařilejším
/srov. můj příspěvek v "Ad honorem Petri S.", Praha 1992, pp.
235-237, též článek in Phil Prag., 1993, č. 4, pp. 20-26./

Je vůbec s podivem, jak značka -jhl- odkazuje na údaje
vytahané z literárněvědných fosílií a nedbá vzpomínek autentic-
kých pamětníků, jestliže už chce vést kompetenční spory. Sám
jsem byl účastníkem mnoha památných čtvrtků v Loretánské vi-

nárně, svědkem odvážného střetávání názorů, v němž vždycky vynikal jiskřivý talent Macurův.

Ad "Mormones": Není pravdou, že já bych kdy přivedl Macuru ke koketérii s mormonským bludem. Celá ta odbytá záležitost byla jen letmou epizodou v Macurově myšlenkovém hledání. Pokud vím, v Salt Lake City nikdy nepobýval a těch několik vystoupení před nepočetným publikem mělo charakter - řekněme - nezávazné recese. "Mormonské" období, jak je -jhl- nazývá, bych strukturně kladl spíše do Macurových let studentských. "Nil admirari", říkával později. A když se u některého stolu nakupili Mormoni, spěšně si odsedl.

- jhk -

Nechci být osobní, ale příkladem neplech, které se uchytily v našich listech a zamořily české literární luhy, mohou být nepochybně pseudovědecké impertinence jistého -jhk-. Patří mezi ty, s nimiž je obtížna jakákoli serióznější debata. Neboť jak možno vážně diskutovati s člověkem, který horlivě tvrdí, že je "macurovským badatelem" a současně nedbá elementárních fakt tisíckrát prokázaných a ověřených? Jak věřit člověku, který jedním dechem vynáší Macuru a zatracuje Proutníka a předstírá přitom, že tak činí v dobré víře? Ale naše veřejnost si nedá házet panem -jhk- písek do očí - za jeho despreciativním postojem k Proutníkovi lze totiž vytušit perfidní snahu diskreditovat i samotného Macuru a jeho dobu!

Pán, skrývající svou tvář za značku -jhk- mi podkládá jakýsi nekriticky submisivní vztah k Proutníkovi a sám se ko-

ketně předvádí v póze autentického pamětníka, jako by byl snad jediným svědkem mladých let Macurových. Skutečně směšné! Nepamatuje si ani, že právě na těchto stránkách jsem ne tak dávno vedla s Proutníkem spor ve věci Macura x Kreuzwald. Stručně k meritu věci: Proutník a někteří další, jsouce svedeni faktem, že ne všechny časopisecké povídky signované Kreuzwaldem vešly nakonec do Macurovy knižní juvenile i dobově podmíněnými náznaky Macury samého, soudí, že autorem těchto prací byl záhadně zmizelý estonský bohemista, spoluzakladatel Macurou inspirovaného Baltského svazu, mj. znalec květomluvy a her. Já jsem naproti tomu hájila názor a mohu na něm myslím s plnou odpovědností trvat, že autorem je i zde Macura. Vašákova textologická analýza povídky Tygr /ZN, 19. 3. 1977/ to ostatně v plné šíři potvrdila: tento malý skvost pochází nepochybně z pera Macurova a jeho protagonistou není nikdo jiný než Josef Peterka, tenkrát ovšem ještě mladičkový bouřlivák a básník. Ale na to si "autentický pamětník" -jhk- patrně nevzpomíná?

Zřejmě trpí podivnou, neřku-li rovnou úmyslnou, amnézií. A ne dosti na tom: Nepochopil - jsa prý kritikem - ani svébytnou macurovskou poetiku Dichtung und Wahrheit, jež vtiskla nezaměnitelnou pečeti gavendám o Velkém Epikovi, Krčskému běsu, Drápkům a vydala i plod nejkrásnější, totiž nevydaného Občana Monte Christa. Pěkně se vyjímá v postoji pamětníka ignorant, který naznačuje, že krásná hrádka Výtahu, paní Viki Hradská je pouhou autorskou fikcí. Nebudeme se přít o to, kdo koho znal lépe, už na jiném mís-

tě /České ženy let 60. a 70. - literatura či pravda?, ČL 1989, pp. 45-49/ jsem upozornila na drobný pikantní detail: Macura snad zapomněl či zamlčel, že barva očí této nevšední bytosti byla modrá, nikoli, jak se můžeme dočíst ve Výtahu, hnědá. Zdělila jí po své plavovlasé matce i po otci - maďarském hraběti. Leč nepouštějme se zde po nejistých stezkách genealogie. Pouze se značky -jhk- táži: jsou snad podle jeho názoru i další hrdinové Výtahu - Petr Čornej, Pytlík, Chrobák - pouhými literárními preludy?

Kdyby chtěl být pan -jhk- důsledným, pak by musel popřít i existenci dr. Šislera, což je tvář v tvář realitě nemožné i pro falzifikátora jeho ražení. Tak daleko zajít nelze! Tak alespoň pod průhlednou záminkou adorace morální nadřazenosti Šislerovy vnáší mezi oba velikány naší vědy umělé rozpory, které neexistovaly a neexistují! O čem totiž svědčí Macurův obraz mladičkého Šislera v modrém sáčku? O výsostné demokratičnosti a noblese muže, který ač vystoupal po příčlích literárněvědného žebříku až k výšinám, nezřekl se starých přátelství a vztahů, jež ho pojily ke kolegům a kolegyním.

Zato rádi panu -jhk- uvěříme a ni nás nemusí s takovou vervou ujišťovat, že Macuru neinspiroval k rozverným, dětsky čistým výletům do filosofie i praxe mormonské. Je totiž vůbec těžko představitelno, že by pan -jhk- kohokoli k čemukoli kdy inspiroval? My, kteří netrpíme ztrátou paměti, si naopak vzpomínáme na jeho pokusy zatáhnout Macuru do obskurních praktik diabolických. Marně! Narazil na neotřesitelnou etiku Macurovu a nezbylo mu než s nevolí sledovat malý leč pevný mormonský kroužek z druhého břehu Vltavy.